

30

RADA

NARODOWA

DWUTYGODNIK

DM 02

Rok IV

Warszawa, 1 listopada 1947 r.

Nr 21

T R E S C

Walka z analfabetyzmem.

Kredyty inwestycyjne dla Ziemi Odzyskanych - A. Stolarski.
O czym należy pamiętać przy zatwierdzaniu budżetów - J. Sta-
rościak.

Kamień Ezopa - M. Gajewski

Z życia rad.

Z całej Polski

Odpowiedzi redakcji.

Głosy czytelników.

Porady prawne.

Dział urzędowy.

Walka z analfabetyzmem

Im dalej odsuwamy się od czasów wojennych tym silniej występuje obok zagadnień gospodarczych sprawa podniesienia kultury w całym społeczeństwie. Brak szkół na wsiach w okresie przedwojennym dał jako nieunikniony rezultat dużą ilość analfabetów, a brak zorganizowanej sieci bibliotek doprowadził wielu ludzi, którzy po opuszczeniu szkoły nie zetknęli się więcej z książką, do t. zw. analfabetyzmu powrotnego.

Okres okupacji, w którym Niemcy świadomie i celowo nie dopuszczali młodzież do nauki i przestrzegali, aby po skończeniu lat 14 szkoła była dla ucznia zamknięta, dał nam nowe zastępy analfabetów i półanalfabetów.

Państwo koncentruje obecnie ogromny wysiłek na budowaniu szkół, zakładaniu bibliotek, szkoleniu kadr nauczycielskich. Wysiłek ten uchroni na przyszłość społeczeństwo polskie od kalectwa ludzi nie umiejących czytać i pisać. Nie można jednak zapominać o olbrzymim zastępie żyjących w naszym kraju dorosłych analfabetów. Nie można skazać ludzi często bardzo wartościowych na dożywnotnią, absolutną ciemnotę.

Analfabetyzmowi została wypowiedziana wojna, ale w wojnie tej muszą wziąć czynny udział rady narodowe.

Komisje oświatowe rad winny stwierdzić jaki procent ludzi na ich terenie nie umie czytać lub pisać (często jedno i drugie) przemóc ich nieśmiałość, fałszywy wstyd lub zupełną obojętność i skłonić do zapisania się na odpowiedni kurs. Kursy takie organizuje TUR w porozumieniu i współpracy z władzami szkolnymi, związkami zawodowymi i komisjami oświatowymi rad narodowych na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Akcja TUR-u idzie w dwóch

kierunkach: a) szkolenia instruktorów oraz wydawania podręczników poświęconych metodyce nauczania początkowego, b) bezpośredniego nauczania analfabetów. Kursy instruktorskie organizuje Poradnia Nauczania Początkowego w centrali, bezpośrednie uczenie prowadzą placówki terenowe TUR-u z pomocą związków zawodowych i rad narodowych.

Kurs nauczania początkowego obejmuje tak analfabetów zupełnych jak i półanalfabetów, (to znaczy ludzi, którzy umieją tylko czytać). Kurs musi obejmować minimum 8-miu słuchaczy i trwa od listopada do kwietnia, 3 razy w tygodniu po 2 godziny lekcyjne. Program obejmuje naukę czytania, pisanie oraz wiadomości o Polsce współczesnej. Nauczanie może prowadzić nauczyciel, uczeń liceum lub student wyższej uczelni przeszkolony na kursie instrukcyjnym, albo też każdy obywatel, który zdobył odpowiednie kwalifikacje.

Słuchacz, który ukończył kurs z wynikiem zadowalającym otrzymuje świadectwo TUR-u. Kurs taki musi zostać zarejestrowany w nadrzędnej placówce TUR-u.

Ponieważ kursy te przeznaczone są przeważnie dla ludności wiejskiej, wybrano miesiące od listopada do kwietnia, jako okres najmniej nasilonej pracy w rolnictwie.

Inicjatywa TUR-u godna jest poparcia. Rady narodowe, które najlepiej znają swój teren winny czynnie współdziałać w tworzeniu i prowadzeniu kursów, oraz opiekować się nimi. Pożądana jest pomoc nie tylko komisji oświatowej. Pomoc może okazać rada jeśli chodzi o lokal, czy opał. Pomocą będzie utrwalanie w słuchaczach nabytych wiadomości przez tworzenie świetlic i zakładanie bibliotek. Pamiętajmy bowiem, że istnieje analfabetyzm powrotny a lekarstwem, które go zwalcza, jest książka.

DM 136102

Zagadnienia gospodarcze

ALEKSANDER STOLARSKI

Kredyty inwestycyjne dla Ziem Odzyskanych

Przydział kredytów inwestycyjnych niewyzyskanych w I-szym kwartale r. 1947 dla rolników Z. O.

Ministerstwo Ziem Odzyskanych ustaliło ostatnio następujące zasady i technikę dalszego rozprowadzania kredytów inwestycyjnych, które z tych, czy innych przyczyn nie zostały w I-ym kwartale 1947 r. rozprowadzone wśród rolników na terenach Z. O.:

- 1) Państwowy Bank Rolny rozprowadza niewyzyskane kredyty przeznaczone w I-ym kwartale 1947 r. na zakup inwentarza żywego i martwego oraz na orkę kredytową.

Ministerstwo Z. O. przypomina, iż z niewyzyskanej sumy kredytu P. B. R. rozprowadza przewidziane w rozdzielniku II-go kwartału kredyty przeznaczone na rzemiosło wiejskie oraz przemysł ludowy.

- 2) Ministerstwo Ziem Odzyskanych wobec trudności ścisłego określenia w chwili obecnej sumy kredytów niewyzyskanych, ustala procentowy jej podział na poszczególne tereny Ziem Odzyskanych, przeznaczając z puli kredytów niewykorzystanych:

a) **75% na 7 powiatów rejonu szczecińskiego** według zamieszczonego poniżej klucza procentowego przydziału kredytów:

1) powiat Wolin	z 5%	udziałem w kredytach
2) „ Szczecin	z 15%	„ „
3) „ Kamień	z 5%	„ „
4) „ Gryfin	z 15%	„ „
5) „ Nowogard	z 15%	„ „
6) „ Pyrzyce	z 35%	„ „
7) „ Chojna	z 10%	„ „

razem 100%

b) **25% na 3 powiaty Żuław** według następującego klucza %-owego przydziału kredytów:

1) powiat Gdański	25%	tereny
2) „ Elbląg	40%	Żuław
3) „ Malbork	35%	gdańskich

razem 100%

- 3) Ministerstwo Ziem Odzyskanych przeznacza kredyty inwestycyjne na drobne remonty, zakup inwentarza żywego oraz w odniesieniu do powiatu gryfińskiego również na ogrodnictwo (szklenie inspektów, cieplarni oraz remont instalacji ogrzewniczych), nie ustalając podziału kredytu pomiędzy wymienionymi potrzebami.
- 4) Państwowy Bank Rolny udziela kredytu w formie pożyczek gotówkowych z pobraniem zobowiązania rolnika zużycia kredytu ściśle na cele, na jakie został przyznany. Pożyczki są udzielane według kolejności składanych wniosków, zaopiniowanych przez Związek Samopomocy Chłopskiej.
- 5) Ministerstwo Ziem Odzyskanych ustala maksymalną granicę pożyczki na jedno gospodarstwo rolne na zł 60.000.

- 6) Państwowy Bank Rolny rozprowadza kredyty za pośrednictwem Komunalnych Kas Oszczędności.

Kredyty powyższe przewidziane są dla rolników powiatów wymienionych w p-ckie 2-gim z wyłączeniem grup osadników objętych akcją osiedleńczą: „w“, — dla których zostaną uruchomione osobne kredyty.

- 7) Państwowy Bank Rolny udziela pożyczek w formie i na warunkach przewidzianych dla kredytów inwestycyjnych.

- 8) Ministerstwo Ziem Odzyskanych podkreśla, że w odniesieniu do rejonu szczecińskiego przede wszystkim winny być opiniowane wnioski rolników, posiadających gospodarstwa na pełnowartościowych glebach.

Kredyty inwestycyjne udzielone gospodarstwom rolnym, nie posiadającym ze względu na jakość gleby, racjonalnych podstaw rozwojowych, — nie tylko nie spełnią postawionych im zadań, ale mogą stać się poważnym ciężarem dla biorącego pożyczkę osadnika.

Kredyt inwestycyjny dla osadników Z. O., objętych akcją osiedleńczą: „w“

Na podstawie uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 10 lipca 1947 r. został dla osadników na terenach Ziem Odzyskanych przyznany kredyt inwestycyjny w wysokości 200 mil. zł z przeznaczeniem dla osadników objętych akcją osiedleńczą: „w“.

Ostatnio uchwaliło Ministerstwo Ziem Odzyskanych zasady i technikę rozprowadzania powyższych kredytów, które dokona z ramienia wspomnianego Ministerstwa: Państwowy Bank Rolny.

Pierwsza transza z ogólnej sumy kredytu 200 mil. zł, która ulegnie rozprowadzeniu na zlecenie Ministerstwa, wynosi 115 mil. zł.

Kredyt w powyżej wymienionej kwocie zostanie przez Państwowy Bank Rolny rozprowadzony na poszczególne województwa Z. O. według następującego rozdzielnika:

województwo	Białostockie	2.300.000 zł
„	Olsztyńskie	55.200.000 „
„	Gdańskie	5.750.000 „
„	Szczecińskie	34.500.000 „
„	Poznańskie	5.750.000 „
„	Wrocławskie	11.500.000 „

Razem 115.000.000 zł

W ramach globalnych kwot przyznanych poszczególnym województwom, ustalają urzędy wojewódzkie rozdzielniki kredytów na poszczególne powiaty województw, zawiadamiając jednocześnie o powyższym właściwy oddział Państwowego Banku Rolnego.

O uzyskanie kredytów starają się osadnicy na podstawie wnoszonych podań (wniosków), które muszą

uzyskać klauzulę opiniodawczą ze strony prezydów gminnych rad narodowych.

Przyznany dla osadnika kredyt przeznaczony jest na drobne remonty budynków, a uzyskuje go wymieniony powyżej osadnik w swojej powiatowej instytucji kredytowej (Komunalne Kasy Oszczędności).

Kredyty inwestycyjne, o których mowa powyżej, są przeznaczone wyłącznie dla osadników, objętych akcją osiedleńczą: „w”.

Państwowy Bank Rolny rozprawdza powyższe kredyty w formie i na warunkach przewidzianych dla kredytów inwestycyjnych.

Ze względu na rolę opiniodawczą, jaką ministerstwo Ziem Odzyskanych przyznało w technice przydzielania odnośnych kredytów dla osadników prezydentom gminnych rad narodowych, właściwa decyzja przyznania kredytu spoczywa w rękach prezydów omawianych rad według ich swobodnego uznania.

0 usprawnienie działalności rad

JERZY STAROŚCIAK

0 czym należy pamiętać przy zatwierdzaniu budżetów

W olbrzymiej większości związków samorządowych, zgodnie z wyznaczonymi terminami budżety zostały już uchwalone i przedłożone do zatwierdzenia władzom nadzorczym. Druga połowa listopada i grudnia będą więc miesiącami specjalnie intensywnej pracy wydziałów powiatowych, wydziałów wojewódzkich, prezydów powiatowych rad narodowych i prezydów wojewódzkich rad narodowych.

W związku z tymi pracami aktualne staje się zwrócenie uwagi na kilka, znanych może zresztą zagadnień, związanych z zatwierdzaniem budżetów.

1) Zatwierdzając budżet pamiętać należy przede wszystkim o tym, że budżet nie jest rozplanowaniem wydatkowania ściąganych sum pieniężnych, a jest finansowym planem pokrycia potrzeb społecznych, do których zaspokojenia zobowiązany jest samorząd. Takie podejście do budżetu zobowiązuje do patrzenia na budżet nie tyle z punktu widzenia finansowego, ile z punktu widzenia pełnego uwzględnienia w nim całego wachlarza potrzeb terenowych. Budżet musi przewidywać zaspokojenie wszystkich potrzeb odczuwanych przez teren. Nie dochód a potrzeba — wydatek powinien być punktem wyjścia układania budżetu. Niewątpliwie tak konstruowany budżet częstokroć ze względu na trudną pozycję finansową wielu związków samorządowych będzie musiał być deficytowy.

Ustawodawstwo polskie liczyło się jednak z tym faktem wprowadzając sposób pokrycia tych deficytów przez Komunalny Fundusz Pożyczkowo - Zapomogowy. W świetle tego systemu nie tyle ważne jest istnienie deficytu, ile właściwie przedstawiona konieczność pokrycia finansowego pewnych potrzeb, niezbędność ich zaspokojenia i właściwa hierarchia tych potrzeb.

Mając na uwadze konieczność troski samorządu o podniesienie poziomu materialnego i kulturalnego danego ośrodka, nie powinien być zatwierdzony taki budżet, który nie przewiduje sum na spełnienie ustawowych obowiązków samorządu.

2) Drugim zagadnieniem, o którym pamiętać należy przy zatwierdzaniu budżetu to zasada ekonomiki, ażeby minimalnym kosztem osiągnąć możliwie maksymalne efekty. W cyfrach budżetowych koszty wypełnienia zadań samorządu to sumy przeznaczone na administrację. Zatwierdzając zatem budżet pamiętać należy, że jednym z bardzo łatwych mierników oceny prawidłowości gospodarki każdego związku samorządowego jest stosunek wydatków na administrację do wydatków produkcyjnych. Im niższy procent wydatków administracyjnych do całości budżetu, tym lepsza gospodarka. Zagadnienie to dla samorządu o tyle jest ważne, że przecież

jednym z argumentów, które uzasadniają byt samorządu jest to, że potrafi on taniej gospodarować niż administracja urzędnicza. I z tego względu, już z istoty samorządu wypływać winna walka władz nadzorujących gospodarkę samorządu z przerostami wydatków na zarząd ogólny i administrację.

3) Dalsze aktualne zagadnienie to zagadnienie subwencjonowania przez samorząd rozmaitych miejscowych instytucji. Np. pomoc państwowym szkołom średnim, milicji itp.

Troska o prawidłową pracę tych instytucji niewątpliwie dodatkowo świadczy o władzach samorządowych, nie mniej subwencjonowanie to może mieć miejsce pod dwoma warunkami. Po pierwsze o ile dany samorząd finansowo zagwarantował sobie pokrycie wydatków związanych z jego własną działalnością. Ten warunek jest o tyle oczywisty, że nie jest właściwym troszczyć się o prawidłowe funkcjonowanie aparatu pozasamorządowego przy zaniedbaniu obowiązków nałożonych na samorząd; po drugie subwencjonowanie to może mieć miejsce wtedy tylko, jeżeli dany związek samorządowy jest samowystarczalny i nie czerpie subwencji z funduszy centralnych. Warunek ten o tyle jest uzasadniony, że subwencjonowanie działalności organów zarządu państwowego przez samorząd prowadzi do tego, że subwencjonowany przez Państwo samorząd subwencjonuje z kolei administrację państwową. Stan ten logicznie i rachunkowo nie jest do utrzymania.

Jeżeli idzie o subwencjonowanie organizacji lub zakładów społecznych, to przy decydowaniu o tym zagadnieniu trzymać się należy zasady, że w pierwszym rzędzie samorząd powinien zużytkować pieniądze na podtrzymanie i rozwinięcie własnej działalności. Subwencjonowanie zaś organizacji społecznych o tyle może mieć miejsce, o ile wyręczają one samorząd w jego obowiązkach i to kosztem tańszym niż by to mógł uczynić sam związek samorządowy.

4) Czwarte zagadnienie, to zagadnienie zakładów i przedsiębiorstw komunalnych.

Rozpatrując działalność zakładów i niektórych przedsiębiorstw komunalnych i wyniki finansowe tej działalności pamiętać należy, że nie wyłącznie dochodem mierzyć należy wartość i prawidłowość prowadzenia większości zakładów samorządowych. Prawidłowość prowadzenia zakładu określa się nie zyskiem, a całością świadczeń przedsiębiorstwa na rzecz ogółu. Zagadnienie prawidłowej oceny funkcjonowania zakładów samorządowych jest jednym z najtrudniejszych zagadnień przy zatwierdzaniu budżetu. W każdym bądź razie pamiętać należy, że od przedsiębiorstw i zakładów samo-

rządowych wymagać można raczej poważnych świadczeń społecznych niż zysku, a istnieją nawet przedsiębiorstwa, które nie powinny przynosić zysku. Przykładem mogą tu służyć rzeźnie miejskie, prowadzone na prawach wyłączności. Ponadto wymagać można od przedsiębiorstw, ażeby zaplanowały w ramach swych budżetów renowację i rozbudowę przedsiębiorstwa. Nie jest właściwe, ażeby związek samorządowy nie przewidywał funduszy na renowację i amortyzację kapitału przedsiębiorstwa, gdyż gospodarkę taką nazwałoby można gospodarką rabunkową, gospodarką, która zjada reprezentowany przez majątek przedsiębiorstwa kapitał społeczny.

5) Dalszym zagadnieniem aktualnym, zwłaszcza przy zatwierdzaniu budżetów powiatowych jest zwrócenie uwagi, czy budżety powiatowe posiadają zamieszczone odpowiednie sumy na pomoc dla gmin wiejskich. Sprawa ta z tego względu jest aktualna, że jak praktyka wykazuje wiele powiatów nie poczuwa się jeszcze do całkowitej odpowiedzialności za gospodarkę swych gmin, a w szczególności nie poczuwa się do odpowiedzialności za uzupełnienie gminom środków finansowych, niezbędnych dla pokrycia wydatków gminy, a przeciwnie w świetle obowiązującego ustawodawstwa powiaty pomoc tę powinny gminom zagwarantować przez umieszczenie uzasadnionych potrzebami deficytów gminy w swych budżetach. W świetle tego systemu inicjatywa pracy gminy nie powinna być przez powiat kępowana.

6) Zagadnieniem, na które warto zwrócić uwagę przy zatwierdzaniu budżetu jest sprawa uzasadnień do budżetów. Pozornie wydawać się może, że jest to tylko obciążenie lub formalistyka. Tak jednak nie jest. Jasne, wyczerpujące i rzeczowe uzasadnienie, zwłaszcza oparte na konkretnych cyfrach świadczy niewątpliwie o rzetelności pracy i planów związku samorządowego. Brak uzasadnień jest dowodem pewnego nieopanowania zagadnienia. Stąd też na prawidłowość uzasadnień poszczególnych pozycji budżetowych warto zwrócić specjalną uwagę. Uwaga ta tym winna być silniejszą, im ze słabszymi związkami samorządowymi mamy do czynienia, gdyż domaganie się prawidłowych i wyczerpujących uzasadnień niewątpliwie jest jednym z poważnych argumentów szkolenia zarówno pracowników, jak i działaczy samorządowych.

7) Warto również zwrócić uwagę na zagadnienie funduszy dyspozycyjnych i reprezentacyjnych. Ze względu na konieczność oszczędności w wydatkowaniu tych

funduszy, kontrolę nad nimi i wykorzystanie ich, jako środka dla podniesienia znaczenia rady, fundusze te rozrzucone po wielu pozycjach (p. prezydent miasta, zarząd miejski, przewodniczący miejskiej rady) winny być kumulowane w jednej pozycji i umieszczone w dyspozycji prezydium rady, jako organu zbiorowego. Prezydium rady na wniosek odpowiednich organów, mogłoby organom tym przydzielać w konkretnych wypadkach określone sumy.

8) Wreszcie zagadnienie ostatnie, łączące się z pierwszym. Wobec tego, że budżet to nie tylko zestawienie rachunkowe, ale program zaspokojenia potrzeb terenu dlatego też zatwierdzenie budżetu nie może być traktowane jedynie jako zatwierdzenie zestawienia rachunków, lecz połączone być winno z oceną działalności całego związku samorządowego, z oceną działalności tak miejscowej rady narodowej, jak i miejscowego zarządu, jak miejscowego wójta. Przez budżet najlepiej widoczne są wysiłki, jakie czynią poszczególne organy samorządowe dla spełnienia swych zadań. Żadne sprawozdanie działalności tej nie przedstawi tak rzeczowo i z tak bezwzględną jasnością, jak to czyni budżet. Dlatego też do zatwierdzenia budżetu przywiązywać należy jak największe znaczenie i dlatego też zatwierdzenie budżetu połączyć należy z oceną sposobu prowadzenia i wyników pracy danego związku samorządowego. Z tych względów pomniejszanie roli znaczenia zatwierdzenia budżetu wydaje się może być dokonywane jedynie przez tego, kto lęka się oceny swej pracy.

Poruszone zagadnienia nie wyczerpują oczywiście całości zagadnień nasuwających się przy zatwierdzaniu budżetów. Zagadnienia te zresztą nigdy wyczerpane być nie mogą. Dość wspomnieć choćby o takich rzeczach, jak konieczność uzasadniania każdej zmiany wprowadzonej do budżetu przez władzę nadzorczą, jak, bardzo celowe, połączenie zatwierdzania budżetów z przeprowadzeniem uprzednio przez prezydium lub przez komisję kontroli społecznej kontroli tego związku samorządowego, którego budżet jest zatwierdzony itd.

Wypowiedziane spostrzeżenia miały jedynie na celu zwrócić uwagę na niektóre zagadnienia. Informacyjnie dodać trzeba, że w wielu związkach samorządowych wytwarzają się pewne sposoby rozwiązywania zagadnień nasuwających się przy zatwierdzaniu budżetu, których wymiana pomiędzy prezydiami rad narodowych przyczynić się może do dalszego usprawnienia gospodarki samorządu.

Dr MARIAN GAJEWSKI <

Kamień Ezopa

Działacze samorządowi wśród argumentów, uzasadniających konieczność finansowego wzmocnienia samorządu, wysuwają następujący. Twierdzą oni: część dochodu społecznego, przekazanego samorządowi w postaci podatków, dotacji i pożyczek, jest przez samorząd pomnażana, a jeśli nie pomnażana, to w każdym razie sumowana: z lepszym dopilnowaniem wykonywanych prac, z mniejszym marnotrawstwem miejscowych możliwości i wreszcie z bezinteresowną pracą.

Trzeba przypomnieć, że przed wojną (bo tylko przedwojenne dane posiadamy) samorząd ze społeczeństwem, a społeczeństwo z samorządem sprawiało, że otrzymuje np. od Towarzystwa Budowy Szkół

Powszechnych 5 mil. zł rocznie, budowano szkół za 20 mil. zł. Otrzymując od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych tylko 11% kosztów obrony przeciw pożarowej — wykonywano pracę wartości również 20 mil. zł. Prac takich samorząd wykonywał i wykonuje cały szereg. Kredyty przychodzące z zewnątrz lub z własnych źródeł dochodowych są tylko częścią wartości wykonanych prac i przedsięwzięć. Dzieje się to przede wszystkim dzięki wkładowi bezpośredniej, nieodpłatnej pracy obywateli na rzecz gminy, na rzecz dobra ogólnego.

I tej właśnie pracy poświęcony jest niniejszy artykuł.

Przed wyliczeniem jej rodzajów przypomnę przypowieść legendarnego bajkopisarza i filozofa greckiego, Ezopa.

Brzmi ona tak:

Cesarz chcąc się wykąpać, posłał Ezopa do łaźni, by zobaczył, czy w niej dużo ludzi. Ezop wraca po dłuższej chwili i powiada, że nie spostrzegł ani jednego człowieka. Idą więc razem. Z daleka już jednak widać, że do łaźni i z łaźni wchodzi i wychodzi mnóstwo ludzi, z bliska zaś, że wszyscy prawie potykają się o spory kamień, leżący przy wejściu. Nikt go jednak nie usuwa, tylko śpieszy dalej. Cesarz zirytowany pyta: „Dlaczego powiedziałaś, żeś nie widziała ani jednego człowieka, skoro w łaźni tłum?”. Ezop zaś na to spokojnie: „Nie ma wśród nich ani jednego człowieka, bo gdyby był choć jeden, usunąłby kamień sprzed wejścia, by się o niego nie potykali inni i on sam“.

Sens przypowieści jest jasny, a sąd surowy: przed łaźnią nie było człowieka, nie było nikogo ze szczypotą poczucia społecznego. Byli jedynie bezmyślni, leniwi egoiści, a ci według Ezopa nie zasługują na miano człowieka.

Trzeba się wmyśleć w sens tej bajki i odpowiedzieć sobie na pytanie, czy są w ogóle jacyś ludzie, jakieś określone kasty, grupy, czy zawody do usuwania tego kamienia? Nie, nie ma. Kamień usunąć muszę — ja — ja sam, który go pierwszy spostrzegłem, nie oglądając się na nikogo, i nie mówiąc, że to do mnie nie należy, bo ja nie jestem od usuwania kamieni.

Każdy z nas jest od tego, by z jezdni, drogi, czy chodnika usunąć kamień, cegłę, gałąź, czy drut i to nie tylko sprzed swojego nosa, ze swojego podwórka. Każdy z nas jest od tego, by nie pozwolił dzieciom, nawet cudzym łamać gałęzi, niszczyć roślin, deptać posianych trawników, dręczyć ptaków i zwierząt. Każdy z nas jest od tego, by ostrzegł innych o nagłej przeszkodzie na drodze, czy moście; by pomógł niewidomemu, starcowi, kobiecie, dziecku, gdy dźwigają ciężar nad siły.

Tak musi postępować każdy, bo dopiero wtedy słusznie, według Ezopa, zasługuje na miano człowieka.

Człowiek zaś jest istotą żyjącą w gromadzie. Nie ma jednostki samowystarczalnej, nie ma człowieka, któryby z pracy i dobrodziejstw innych nie korzystał. Jeśli tak twierdzi, to oszukuje innych, a co gorsze — siebie. Każdego też twardym obowiązkiem jest praca dla innych, nie tylko dla swojej rodziny. **Członkowie rad narodowych, pracownicy samorządowi, wraz ze wszystkimi społecznikami, czują to dobrze i łatwo pojmą, o co chodzi w tym artykule.**

Chodzi o to, by organizować i zachęcać ludzi dobrym przykładem do podejmowania prac bezpośrednich, osobistych dla dobra wspólnego, dla dobra wsi, miasteczka, powiatu.

Zachęcać do usuwania gruzu, śmieci, śniegu; do zasypywania okopów, rowów, dołów i kałuż; do naprawiania kładek i przejść na czas, dopóki to bez kosztów można wykonać; do niszczenia chwastów; do robienia chodników, nie tylko betonowych; do kopania rowów odwadniających, wałowania rzeczek; do ro-

bienia schodów, choćby z kamienia przy stromych wejściach; do budowy dróg gruntowych, by nie łamać osi i nie zamęczać koni i siebie; do podsypywania stromych zjazdów, do posypywania dróg i chodników w czasie ślizgawicy; do zamiatania ulic, bo do tego stworzony jest każdy, a nie wyłącznie najemny specjalista.

Kraj nasz dzięki wojnom, jest jednym z najmniej zalesionych w Europie. Niektóre okolice zmieniają się poprostu w pustynie. Straty z tego powodu są nieobliczalne. Brak lasów zmienia klimat, zmienia ilość i rodzaj opadów, zwiększa siłę wiatrów, zwiększa groźbę powodzi, pogarsza warunki zdrowotne. Walka o ratowanie roślinności musi przybrać dwie formy: ofensywy i obrony. Ofensywa: to sadzenie jak największej ilości, wszędzie na wsi i w mieście, wszelkiego gatunku drzew i krzewów. A druga forma niestety w naszym społeczeństwie tak trudna, to obrona roślinności przed niszczeniem, przed bezmyślnym, sadystrycznym, potwornie głupim łamaniem gałęzi (między innymi do dekoracji) łamaniem młodych drzewek, ścinaniem batem liści, zrywaniem każdego kwiatka, by go za chwilę rzucić i zdeptać.

Każdy społecznik i samorządowiec przez przykład i czynną propagandę powinien oduczać społeczeństwo od tego barbarzyństwa.

Poruszony tu temat jest kwestią człowieczeństwa, kwestią kultury — sprawą samorządu.

Wymienione czynności i prace musi wykonać przede wszystkim samorząd, to znaczy: rady narodowe, organy wykonawcze, wszyscy pracownicy samorządowi z wszystkimi aktywnymi społecznikami, zachęcając i organizując w tym kierunku społeczeństwo.

Tego nikt za nas nie wykona. Czekanie i oglądanie się na kogoś innego, by kamień usunął, prowadzi jedynie do kulturalnego cofania się, brudu i nędzy.

Zbiorowe wykonywanie takich prac i czynności daje nie tylko ludzki wygląd osiedli, rozwija również solidarność, przyucza do współdziałania, współżycia, uczy poszanowania cudzej pracy, podnosi ludzi moralnie.

Jest to główny sens samorządu, racja jego istnienia i legitymacja na zewnątrz.

Obowiązkiem rad narodowych wszystkich stopni i organów wykonawczych samorządu powinno być dopilnowanie, by inicjatywa społeczna, podejmowana w tej dziedzinie przez partie, stowarzyszenia, organizacje młodzieżowe itp., nie zaskakiwała gminy (jak to niestety często dzieje się np. w Warszawie, by inicjatywa ta była celowo i planowo, a więc z pożytkiem wykorzystywana i wreszcie, by impreza podejmowana przez sam samorząd była rzeczywiście potrzebna i ukazywała obywatelom, że ich praca daje bezpośrednie i doraźne wyniki.

Redakcja „Rady Narodowej“ prosi działaczy samorządowych o nadsyłanie wiadomości o tego rodzaju pracach, podejmowanych od r. 1945, ich wartości (szacunkowo w pieniądzach) wraz ze wskazaniem jaką część tej wartości stanowiły przeznaczone na dany cel kredyty.

15. XI jest ostatecznym terminem nadsyłania do Biura Rad Narodowych materiału dotyczącego statystyki Prezydiów Rad Narodowych

Z życia rad

Dodatkowy budżet Wieluńskiej PRN na rok 1947

Powiatowa Rada Narodowa w Wieluniu uchwaliła dodatkowy budżet na rok 1947, zwiększający pierwotnie uchwalony budżet główny na ten rok o sumę 3.48 miliona złotych. Sumę tę uzyskano z nadwyżki budżetowej za rok 1946. W ten sposób gospodarka finansowa Powiatowego Związku Samorządowego powiatu wieluńskiego na rok bieżący zakreślona została w globalnej sumie 27.8 miliona złotych, zamiast początkowo ustalonej sumy 24.3 miliona złotych.

Projekt zużycia nadwyżki budżetowej wniesiono na plenarne posiedzenie Powiatowej Rady Narodowej w stosunkowo krótkim okresie czasu (sprawa budżetu dodatkowego znalazła się na porządku dziennym posiedzenia Powiatowej Rady Narodowej już w dniu 30 maja b. r.). Jest to niewątpliwie dowodem sprawności działania Wydziału Powiatowego i Prezydium Rady i świadczy o należytym docenianiu przez te organa zakresu gospodarki publicznej, który ustawami poruczony został samorządowi terytorialnemu na szczeblu powiatu.

Takie pozycje wydatkowe, jak 2.9 miliona złotych na budowę szpitala powiatowego w Wieluniu, (zwiększono kredyt na ten cel dodatkowo o 947.5 tysięcy złotych); oraz wydatek na remont budynku zakładu opiekuńczego dla dzieci w Komornikach — świadczą o właściwej linii gospodarki samorządu powiatowego.

Również zdaje się nie budzić wątpliwości stosunkowo duży kredyt na pokrycie niedoboru budżetowego wynoszący ponad pół miliona złotych.

Niezależnie od bezspornych osiągnięć należy podkreślić jeszcze ujemne strony gospodarowania. Ujawniają się one w dodatkowym planie gospodarki pieniężnej w braku jakichkolwiek chociażby pobieżnych danych w rubryce „objaśnienia“.

Przeglądając budżet dodatkowy na kilku stronicach nie znajdujemy ani jednego wyjaśnienia, które uzasadniałyby potrzebę czy też wysokość projektowanej sumy. Organa samorządu powiatowego wieluńskiego nie powinny zapominać, że budżet jest aktem, który między innymi winien czynić zadość jednej z podstawowych zasad budżetowania — zasadzie jawności. Tymczasem zasada ta nie została wcale wzięta pod uwagę przy opracowaniu dodatkowego preliminarza. Ani uchwała Powiatowej Rady Narodowej o przyjęciu sprawozdania z wykonania budżetu za okres od I. IV. 1946 do 31. XII. 1946, ani też uchwała tejże Rady w sprawie budżetu dodatkowego nie dają zainteresowanemu odpowiedzi z jakich źródeł powstała nadwyżka.

Nadwyżki budżetowe należy zaliczyć do objawów dodatnich, lecz pod warunkiem, że związek samorządowy zdołał je wygospodarować bez uciekania się do pomocy z zewnątrz. Brak objaśnień do pozycji budżetowych budzi podejrliwość odnośnie preliminarzowanych kwot i utrudnia władzom nadzorczym powzięcie przekonania o celowości wydatków. Należy oczekiwać, że organy samorządu powiatowego w Wieluniu przy opracowaniu preliminarza na rok 1948 dołożą starań w kierunku usunięcia dotychczasowych braków o charakterze formalno - budżetowym.

J. E.

Z całej Polski

ZJAZD OŚWIATOWY PRZEWODNICZĄCYCH PRN I MRN W KRAKOWIE

W dniu 1 września 1947 r. odbył się w Krakowie zjazd oświatowy przewodniczących powiatowych rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wydzielonych oraz przewodniczących komisji oświatowych PRN i MRN.

Zjazd miał za zadanie ustalić wytyczne i powiązać pracę oświatową władz szkolnych, samorządu oraz instytucji i organizacji społecznych, które zajmują się sprawami kultury.

Komisje oświatowe przy radach narodowych winny koordynować te prace w oparciu o regulamin KRN dla wojewódzkich komisji oświatowych, uchwałą Prezydium KRN z 15. VII. 1946 r. okólniki Min. Oświaty z lat 1945 i 1946 r. oraz ustawę z 1933 r.

Wygłoszone zostały referaty: kuratora okręgu szkolnego krakowskiego dr. St. Białasa p. t. „Stan oświaty w okręgu szkolnym krakowskim“ i naczelnika wojewódzkiego wydziału oświaty rolniczej inż. Lecha Rościszewskiego p. t. „Stan szkolnictwa rolnego w województwie krakowskim“.

Poza tym członkowie powiatowych i miejskich komisji oświatowych w woj. krakowskim podali sprawozdanie ze swoich terenów.

Zjazd wysunął akcję upowszechnienia książki, akcję stypendialną oraz organizowania internatów, zwracając uwagę na konieczność odpowiedniego opracowania pre-

liminarza na rok 1948 jako warunek przeprowadzenia tych akcji.

W budżecie Krakowskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej na rok 1947 przeznaczono 1 milion złotych na akcję stypendialną i pomoc dla internatów.

Wysunięta została sprawa zwalczania analfabetyzmu. Komisje oświatowe winny zbadać warunki lokalowe szkół i nauczycieli, ilość nauczycieli i warunki ich bytowania. W powiatach z inicjatywy ludności buduje się budynki szkolne, co ogromnie ułatwi pracę.

Komisje oświatowe są nie tylko czynnikiem opiniodawczym, lecz winny współdziałać w akcji upowszechnienia szkolnictwa, a nawet często organizować ją samodzielnie.

SZPITALA W POW. SUSKIM POD OPIEKĄ POWIATOWEJ RADY NARODOWEJ

Powiat Suski z siedzibą w Iławie nie posiadał właściwie dotąd szpitala powiatowego, bo mały szpitalik o 30 łóżkach w Suszu nie mógł pomieścić chorych z powiatu o zaludnieniu 32.000 mieszkańców. Powiatowa Rada Narodowa postawiła sobie za punkt honoru i tę sprawę rozwiązać.

Dzięki energicznej postawie Powiatowej Rady Narodowej nastąpiła zmiana na stanowisku lekarza powiatowego. Wiosną b. r. przystąpiono do odbudowy spalonego byłego szpitala miejskiego w Iławie przekazanego uchwałą Miejskiej Rady Narodowej w Iławie dla wydziału powiatowego.

Na apel prezydium powiatowej rady narodowej pracownicy urzędów, instytucyj, organizacyj społecznych i politycznych stanęli do pracy przy odgruzowaniu szpitala dając w sumie ponad 3.000 godzin bezinteresownej pracy.

W chwili obecnej część budynku ocalała z pożaru jest już odremontowana, część zaś która była całkowicie spalona pokrywa się dachem, a przed zimą cały budynek będzie zamknięty i oszklony. Ze specjalnym uznaniem należy podkreślić stanowisko sekretarza wydziału powiatowego, który bardzo wydatnie współpracuje z prezydium powiatowej rady narodowej sam niejednokrotnie kieruje robotami przy odbudowie, troszcząc się o zwózkę materiału.

Dotychczasowe koszty wynoszą 1.200.000 zł. z funduszków samorządowych.

Równocześnie przeprowadza się kapitalny remont tego ponemieckiego szpitala powiatowego w Suszu, który pomieści 150 chorych.

Prace są już na ukończeniu i otwarcie nastąpi jeszcze w roku bieżącym.

Z uznaniem należy powitać inicjatywę PRW w Iławie. Brak szpitali daje się w terenie odczuwać bardzo silnie i dlatego zrozumienie tej sprawy i próby rozwiązania jej własnymi siłami przyczynią się do złagodzenia i zmniejszenia braków. Dziedzina szpitalnictwa, najbliższa każdemu obywatelowi powinna być należycie doceniona przez samorząd.

WĘDROWNE

AMBULATORIUM PRZECIWWENERYCZNE

Na Mazurach czynne jest wędrowne ambulatorium przeciwweneryczne, z którego może korzystać ludność miast i wsi.

Przybycie ambulansu na określony teren podawane jest do wiadomości wszystkich mieszkańców. Zarówno pomoc lekarska, jak i lekarstwa stosowane w ambulansie — są bezpłatne.

Według obserwacji lekarzy, ludność mazurska dotknięta jest w znacznym procencie chorobami wenerycznymi. Działalność lotnego ambulansu przyjmowana jest przez miejscową ludność bardzo życzliwie. Ambulans jest całkowicie wyposażony i subsydiowany przez Szwedzką Pomoc Polsce.

Czy nie warto, aby rady narodowe zainicjowały podobną pomoc wędrowną?

KRAŚNIK NA ODBUDOWĘ WARSZAWY

Jak wynika z dotychczasowo otrzymanych sprawozdań PRN w Kraśniku wpłaciła do Wojewódzkiego Komitetu odbudowy stolicy w Lublinie sumę 99.485,50. Przypuszczalnie, na powyższy cel zostało zebrane we wrześniu ponad 150.000 złotych. Walnie przyczyniły się do tego organizacje młodzieżowe, samorząd uczniowski i miejscowe kupiectwo. Powiat kraśnicki, który w okresie sześciolatniej okupacji został dotkliwie zniszczony przez barbarzyńcę bezpośrednio i pośrednio przez działania wojenne, w pracy tej nie ustanie. Miesiącem wrześniem zbiórki pieniężnej nie zamknie. Zbiórka będzie trwała tak długo, jak długo nie zostanie odbudowana zniszczona Warszawa. Wierzmy, że i nadal społeczeństwo nie będzie szczędziło ani pracy, ani grosza na tak piękny i doniosły cel, jakim jest przywrócenie świetności i potęgi Warszawy, stolicy wolnej, demokratycznej Polski.

WYŻSZA UCZELNIA ROLNICZA NA ŻUŁAWACH

Komisja oświatowa Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku, doceniając potrzebę założenia wyższej uczelni rolniczej na terenie tego województwa wysunęła propozycję utworzenia jej nie w Gdańsku, ale w Elblągu lub Lęborku. Oba te miasta posiadają odpowiednie warunki terenowe i mieszkaniowe.

Północna część naszego kraju nie posiada uczelni szkolącej fachowych rolników. Żuławy zaś specjalnie wymagają dokładnego poznania tamtejszej gleby i warunków klimatycznych.

Troska Gdańskiej WRN o szkolnictwo rolnicze na terenie Żuław jest słuszna i bardzo na czasie dziś, gdy wkłada się tyle pracy w ich osuszenie.

ŚWIDNICKI BIULETYN SPRAWOZDAWCZY

Powiatowa Rada Narodowa w Świdnicy, woj. dolnośląskie, wydała w pierwszą rocznicę swojej działalności biuletyn sprawozdawczy obejmujący całokształt rocznej pracy. Jak wynika z tego sprawozdania PRN w Świdnicy nie próżnowała i ma czym zapełnić kartki pięknie wydanej książki. Nie każda rada narodowa może sobie pozwolić na wydanie luksusowego biuletynu, co nie jest rzeczą najważniejszą w pracy, ale każda może tak pracować, aby przy końcu roku było co wspominać i reasumować. Życzymy owocnej pracy „solenizantce” — Powiatowej Radzie Narodowej w Świdnicy.

BYDGOSZCZ PRZYGOTOWUJE SIĘ DO JUBILEUSZU 600-LECIA

W związku ze zbliżającą się rocznicą 600-lecia miasta Bydgoszczy w dniu 19 kwietnia br., prowadzi się prace nad uporządkowaniem miasta. Przystąpiono do rozbioru spalonych budynków i odbudowy względnie zabezpieczenia mniej zniszczonych gmachów. Ponadto są w toku prace nad reperacją zegarów wieżowych w Bydgoszczy, nad zasypaniem basenów przeciwpożarowych pozostałych z czasów wojny, oraz prace związane z konserwacją historycznych śpichrzów nad Brdą. Porządkowane są parki i zieleńce miejskie, cmentarz poewangelicki, przy ul. Jagiellońskiej i cmentarz na Wzgórzu Wolności. Dyrekcja Elektrowni Miejskiej podjęła się oświetlenia najbardziej efektownych zabytków bydgoskich.

AKCJA SZKOLENIOWA W WOJ. KATOWICKIM

Prezydium WRN w Katowicach zorganizowało od 14 października r. b. akcję szkoleniową w terenowych radach narodowych.

Kurs dla każdej rady narodowej trwa 2 dni po 8 godzin tygodniowo.

Prezydium powiatowych i gminnych rad narodowych powinny wziąć udział w kursach jak również sekretarze gminni lub osoby prowadzące biurowość w gminnych radach narodowych.

Na kursach omawiane będą między innymi: ustawa o radach narodowych, budżetowanie, przepisy rachunkowo-kasowe, organizacja biur rad narodowych oraz techniczne sposoby wykonywania kontroli.

Katowicka Wojewódzka Rada Narodowa ma już w swoim dorobku dużo osiągnięć, szkolenie radnych to nowe pozytywne pociągnięcie, które warto naśladować.

Odowiedzi redakcji

Ob. Jan Kowalski z Jeleniej Góry — przy ustalaniu wielkości lokalu mieszkalnego, do którego ma być zastosowana obniżona stopa podatkowa, bierze się pod uwagę pokoje i kuchnie oraz alkowy, które stanowią izby, a nie wnęki. Nie bierze się pod uwagę łazienek i przedpokojów. § 99 rozporządzenia

Ministrów Administracji i Ziem Odzyskanych z dnia 20.VI.1947 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 20.III.1946 roku o podatkach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 51 poz. 258) wyjaśnia, że przez słowo lokal mieszkalny należy rozumieć pomieszczenie specjalnie przeznaczone do przebywania w nim człowieka, a więc zarówno pokój i kuchnię.

Głosy Czytelników

OPIEKA NAD CMENTARZAMI

Jadąc nieraz drogą przez wioski widzimy cmentarze co nawet niepodobne są do miejsc grzebania zwłok ludzkich: albowiem zarośnięte chwastami i gęstwinami wszelkiego rodzaju dzikimi drzewami, czasami nieokopane ani ogrodzone. Poznaje się, że to miejsce spoczynku tylko po tym, że widnieje nad grobami w zaroślach kilkanaście lub kilkadziesiąt drewnianych krzyżów.

Wedle obowiązujących rozporządzeń cmentarz powinien być o ile możliwości za wsią, oparkaniony (słowem zabezpieczony od bydła i złych ludzi) z bramą i zamkiem. We wnętrzu tuż przy bramie powinna być pobudowana kostnica. W kostnicy powinien znajdować się piec, stół, dwie, trzy ławki lub krzesła, dwa wiadra na wodę, miednica, mydło, ręcznik, na pogotowiu dwie trumny. — W kostnicy musi być obszernie, ściany czysto wybielone, podłoga; oraz powinna być zawsze zamknięta na klucz. Ciała zmarłych powinny być chowane w dołach głębokich najpłycej 1,50 m lub w wymurowanych grobowcach. Celem utrzymania i doglądania porządku powinni być wyznaczeni do tego stróże cmentarni (po największej części są to grabarze). Jest to zarządzenie władz, któ-

re to ze względów zdrowotnych wydały odpowiednie zarządzenia.

Niestety często się widzi stare cmentarzyska, gdzie grobów mało znać, krzyżów nie ma, o ile plot lub parkan kiedyś był — dawno już jest zniszczony, a zamiast krzyży rosną dzikie, leśne drzewa i tarnina, gdzie często mają schronienie latem złodzieje, a zimą dzikie zwierzęta.

W niektórych miejscowościach stare cmentarze przekopuje się i grzebią nadal zwłoki umarłych, w gruncie rzeczy nie powinno się dopuścić ruszać kości dziadów i pradziadów, na cmentarz powinien się znaleźć kawałek ziemi, jakoteż i pieniędzy na zakup tegoż. Stary cmentarz powinno się wyczyścić, drzewa dzikie wykarczować lub wyrębać, postarać się o uzyskanie pieniędzy, zakupić owocowe drzewka i zasadzić takowe, które to bardzo ładnie rosną, za trzy, cztery lata owocują dla gromady czy gminy przynoszą poważny dochód.

Naturalnie o ile się znajduje taki cmentarz miejscowa Gm. R. N. powinna podjąć uchwałę do usunięcia niepożrebnych drzew z cmentarza i zasadzenia drzewek owocowych: PRN (o ile rzeczywście jest po 30 latach cmentarz) nie powinna odmówić zezwolenia na dane źródło ubocznego dochodu.

Jan Krasucki
Bartoszyce

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Zarząd gminy w Winiarach zapytuje, czy urzędy skarbowe mogą od gmin pobierać dodatek za zwłokę od zaległości z tytułu nieodprowadzenia udziałów państwa w podatku gruntowym?

Części wpływów przypadające na rzecz Państwa, Komitet Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego i Związek Samopomocy Chłopskiej zarząd gminy obowiązany był przekazywać kasie właściwego urzędu skarbowego za każdy miesiąc do dnia 10 następnego miesiąca (Dz. U. R. P. Nr 40/47, poz. 199, art. 6 i 5).

Wątpliwości, jakie zaistniały, czy od zaległości udziału państwa urzędy skarbowe mogą pobierać dodatek za zwłokę, wyjaśnić można stwierdzeniem, że dekret o zobowiązaniach podatkowych nie odnosi się do zaległości zarządów gmin wiejskich z tytułu niewpłacenia do kasy urzędu skarbowego części wpływów podatku gruntowego, przypadających Państwu, Kom. Fund. Poż.-Zapom. i Zw. Sam. Chłopskiej. Z powyższego zaś wynika, że urząd skarbowy nie ma podstaw prawnych, ażeby móc pobierać dodatek za zwłokę od wspomnianych zaległości. W razie jednak, gdy zarząd gminy nie wpłaci w terminie udziałów państwa do urzędu skarbowego i tym samym zaistnieje zwłoka, wtedy urząd gminy naraża się na wdrożenie egzekucji administracyjnej przeciw gminie. Zaznaczyć należy, że Ministerstwo Skarbu w ostatnim czasie wydało urzędowi skarbowym zalecenia niedopuszczania do powstawania zaległości z tytułu wpłat udziału państwa w podatku gruntowym.

J. S.

Zarząd Miejski m. Kowalewa przedstawia następującą sprawę.

Do utrzymywanej przez miasto szkoły powszechnej uczęszcza 68 dzieci z terenu podlegającego administracji okolicznych zarządów gminnych. Dzieci z poza miasta Kowalewa uczęszczają do tej szkoły ze względu na to, że jest to szkoła wyżej zorganizowana.

Zarząd Miejski zwraca się o wyjaśnienie na jakiej podstawie może oprzeć swe żądanie ponoszenia części kosztów utrzymania szkoły przez zainteresowane zarządy gminne.

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U.R.P. 1922 r. poz. 143) nakłada obowiązek utrzymywania publicznych szkół powszechnych między innymi na gminy. W art. 5 jednak ustawa ta stanowi, że „jeżeli szkoła jest przeznaczona dla ludności dwu lub więcej gmin, obowiązek założenia i utrzymywania publicznej szkoły powszechnej ciąży na tej gminie, w której obrębie szkoła się znajduje. Inne gminy, korzystające ze szkoły, obowiązane są do pokrywania części wydatków, ustalonej na podstawie wzajemnego porozumienia. W razie niedojścia do porozumienia rozstrzygają władze pełniące nadzór nad gminami“. Zacytowany przepis stanowi całkowitą podstawę do uregulowania wysuniętej przez Zarząd Miejski m. Kowalewa wątpliwości. Zaznaczyć jedynie trzeba, że władzą powołaną do rozstrzygnięcia ewentualnego sporu będzie prezydium powiatowej rady narodowej, sprawujące nadzór nad działalnością miasta Kowa-

lewa. Jeżeli zaś spór miałby miejsce z gminą położoną w innym powiecie władzą powołaną do rozstrzygnięcia sporu byłoby prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Obowiązek nabywania kart rejestracyjnych

W myśl przepisu art. 6 ust. 1 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 23) nabycie karty rejestracyjnej jest zgłoszeniem obowiązku podatkowego, do którego są obowiązani wszyscy wykonujący prywatno-prawne zawody i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług, wykonywane na obszarze Rzeczypospolitej (art. 1 i 2 dekretu) z wyjątkiem osób, wykonujących wyłącznie świadczenia zwolnione, na podstawie przepisów art. 3 dekretu, od podatku obrotowego.

W związku z powyższym gorzelnie, rektyfikacje, wytwórnice wódek i sklepy sprzedaży wyrobów Polskiego Monopoli Spirytusowego prowadzone przez osoby prywatne, spółdzielnie, przedsiębiorstwa samorządowe oraz przedsiębiorstwa państwowe z wyjątkiem przedsiębiorstw państwowych, rozliczających się centralnie ze Skarbem Państwa w ramach budżetu Państwa (art. 3 pkt 2) dekretu i wymienionych w zarządzeniu Ministra Skarbu, ogłoszonym w Monitorze Polskim, chociażby osoby te trudniły się produkcją lub sprzedają wyrobów Państwowego Monopoli Spirytusowego na podstawie umów zawartych z Państwowym Monopolem Spirytusowym — w każdym przypadku będą zobowiązane do wykupienia kart rejestracyjnych.

Odmiennie przedstawia się sprawa gdy gorzelnie, rektyfikacje, wytwórnice wódek i sklepy sprzedaży wyrobów Państwowego Monopoli Spirytusowego są prowadzone przez przedsiębiorstwo Państwowego Monopoli Spirytusowego. W tym przypadku świadczenia przedsiębiorstwa Państwowego Monopoli Spirytusowego, jako centralnie rozliczającego się ze Skarbem Państwa w ramach budżetu państwowego i wymienionego w zarządzeniu Ministra Skarbu, będą wolne od podatku obrotowego na podstawie przepisu art. 3 pkt 2 dekretu, a tym samym wolne od obowiązku nabycia karty rejestracyjnej, z wyjątkiem świadczeń osiągniętych przez będące w eksploatacji Państwowego Monopoli Spirytusowego, majątki opuszczone w rozumieniu ustawy z dnia 6 maja 1945 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych (Dz. U.R.P. Nr 17, poz. 97) i dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieczkich (Dz. U.R.P. Nr 13, poz. 87), co do których ciąży na Państwowym Monopoli Spirytusowym obowiązek podatkowy, a więc i obowiązek wykupienia karty rejestracyjnej.

Wydział Powiatowy w Żninie nadesłał nam następujące pisma:

Do r. 1939 dokonywałem przenoszenia kredytów w budżecie, więc zwiększenia kredytów przez odpowiednie zmniejszenie innych kredytów budżetowych w formie uchwały Powiatowej Rady i to zgodnie z przepisem § 44 rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 6.12.1932 r. o sporządzaniu i ustalaniu budżetów związków komunalnych. Uchwały takie zatwierdzała władza nadzorcza bez zastrzeżeń tym więcej, że innej formy przenoszenia kredytów powołane rozporządzenie nie przewiduje. Nie kwestionowała też tej formy przenoszenia kredytów najwyższa kontrola przeprowadzana z Warszawy.

Dalej § 46 powołanego wyżej rozporządzenia opiewa, że w razie gdy kredyt przewidziany w budżecie okaże się niewystarczający i nie może być zwiększony w drodze virement (§ 44) zarząd związku komunalnego bądź

pokryje go z kredytu na wydatki nieprzewidziane, bądź też postąpi zgodnie z postanowieniami zawartymi w ust. drugim i trzecim § 1 rozp. Prez. R. R. z dnia 17.6.1924 r. o obowiązkach i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne. Wynika więc z tego, że budżet dodatkowy powinna poprzedzać uchwała na przeniesienie kredytu, o ile oczywiście budżet sam posiada jeszcze niewyczerpane kredyty.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu na przedłożoną uchwałę Powiatowej Rady Narodowej w przedmiocie przeniesienia kredytu w budżecie na r. 1946, powziętą w formie jak przedstawiono na wstępie, przy zatwierdzaniu poczyniło uwagę, że przedłożoną uchwałę na przeniesienie kredytów przyjmuje w drodze wyjątku i zaleciło, aby przenoszenie kredytów szeroko potraktowane, było załatwiane formą budżetu dodatkowego.

Uprasza się o udzielenie wyjaśnienia:

1. Czy forma uchwalowa przenoszenia kredytów jest wadliwą tak, że obecnie potrzeba jest wyjątku przy przyjęciu czy zatwierdzeniu jej?

2. Czy jest w myśl brzmienia § 44 i 46 rozp. o budżetowaniu wymogiem, aby budżet dodatkowy tam, gdzie są jeszcze wolne kredyty w budżecie zasadniczym, poprzedzała uchwała na przenoszenie kredytów.

3. Czy uchwała generalna, powzięta na podstawie § 44 rozp. o budżetowaniu, zezwalająca na przenoszenie kredytów w granicach paragrafu i to wyłącznie wydatków rzeczowych, może być stosowana do wszystkich działów budżetu, czy też wyłącznie tylko do działu I.

Odpowiedź.

Prawo budżetowe dla związków samorządowych przewiduje trzy możliwości zmiany budżetu głównego związku samorządowego na dany okres budżetowy:

1. Zwiększenie kredytu jednej pozycji przez zmniejszenie innej pozycji w tym samym paragrafie w zakresie wydatków rzeczowych (virement).

2. Powiększenie poszczególnych kredytów w budżecie w drodze rozprówdzenia w końcu roku budżetowego kredytu na wydatki nieprzewidziane.

3. Powiększenie budżetu głównego (t. zn. pierwotnie uchwalonego) w drodze budżetu dodatkowego.

Zasady powyższe obowiązują w stosunku do całości budżetu, a zatem w odniesieniu do wszystkich działów budżetu.

Dla zwiększenia kredytu w sposób wskazany w punkcie 1, Zarząd związku samorządowego winien wyjednać uchwałę rady narodowej o upoważnieniu do przenoszenia kredytów, o której mowa w § 44 rozporządzenia wykonawczego z dnia 6 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 71 z 1933 r.), oraz uzyskać zatwierdzenie dla tej uchwały ze strony władzy nadzorczej.

Do zmiany kredytów w ramach globalnej sumy budżetu wskazanej w pkt. 2 uprawniony jest zarząd związku samorządowego na podstawie uchwalonego budżetu, chyba że uchwała rady narodowej postanowi inaczej.

W przypadku niemożności pokrycia wydatku, niezapreliminowanego w budżecie, lub zapreliminowanego w niedostatecznej wysokości, ani w drodze zmniejszenia innych kredytów, przewidzianych w obrębie tego samego paragrafu (virement), ani też z kredytu na wydatki nieprzewidziane — wydatek nieprzewidziany w budżecie może być dokonany wyłącznie na podstawie budżetu dodatkowego, ustalonego uchwałą rady narodowej, w którym jednocześnie powinny być wskazane środki dochodowe.

Czynienie takiego wydatku jest dopuszczalne wyjątkowo, gdy jego odroczenie spowodowałoby szkodę

dla związku samorządowego, lub też gdy wydatek wynika z obowiązku ustawowego, odroczenie wykonania, którego naruszałoby obowiązujące przepisy.

Do uchwalenia budżetu dodatkowego muszą zatem zaistnieć warunki wskazane w § 46 cyt. wyżej rozporządzenia wykonawczego o sporządzaniu i ustalaniu budżetów dla związków komunalnych.

Zamiar przeprowadzenia korektur w budżecie głównym w ramach globalnej sumy budżetu nie może stanowić dostatecznej podstawy do uchwalenia budżetu dodatkowego.

J. E.

Gminna Rada Narodowa gm. Rogaczewo zapytuje: czy przewodniczący gminnej rady narodowej winien brać udział w posiedzeniach zarządu gminnego, gdyż bierze on udział w posiedzeniu wszystkich innych komisji.

Komisje rad narodowych w świetle wyjaśnień Biura Prezydialnego K. R. N. z dn. 20.XII.45 do art. 17 ustawy o radach narodowych mają charakter organów niesamodzielných a pomocniczych jedynie radzie narodowej. W szczególności Komisje nie mogą występować bezpo-

średnio na zewnątrz w imieniu rady lub związku samorządowego a podlegają prezydium rady narodowej.

Ta podległość komisji prezydium rady narodowej oparta w szczególności na uchwalonym przez radę regulaminie sprawia, że przewodniczący rady może w zasadzie uczestniczyć w pracach każdej komisji.

Zarząd gminy natomiast jest organem samorządowym, którego stosunek do prezydium opiera się nie na uchwałach rady gminnej a na przepisach ustaw i dekretów.

Postanowień tych rada zmienić nie może. Prawo zaś samorządowe nie przewiduje dla zarządu gminy obowiązku zapraszania na swe zebrania przewodniczącego gminnej rady narodowej. Przewodniczący gminnej rady narodowej nie musi brać udziału w posiedzeniach zarządu gminy.

Ze względu jednak na to, że prezydium rady gminnej jest w stosunku do zarządu gminnego organem kontrolującym zarządy gminne, które przyjęły na stałe rozstrzyganie wspólnie z przedstawicielami prezydium gminnej rady narodowej, mogą zapraszać przewodniczącego GRN.

W tych wypadkach przewodniczący gminnej rady narodowej na zebraniu zarządu gminy miałby jedynie prawo głosu doradczego.

Dziół urzędowy

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

dotycząca pracy radnych w komisjach osadnictwa rolnego.

Biuro rad narodowych podaje do wiadomości i wykonania uchwałę Rady Państwa z dnia 2 lipca 1947 r. „Rada Państwa wzywa wojewódzkie i powiatowe rady narodowe do czuwania nad ścisłym wykonywaniem obowiązków przez przedstawicieli powiatowych rad narodowych w komisjach osadnictwa rolnego, powoływanych na członków komisji do współpracy w działalności zmierzającej do ugruntowania ustroju rolnego i osadnictwa na obszarze Ziemi Odzyskanych.

Rada Państwa poleca prezydium powiatowych rad narodowych zażądać niezwłocznie od tych delegatów do komisji osiedleńczych złożenia sprawozdań ze swej działalności.

Prezydium powiatowych rad narodowych winny swych delegatów, nie biorących czynnego udziału w akcji osiedleńczej z komisji wycofać, a na ich miejsce wyznaczyć bardziej aktywnych członków rady“.

W SPRAWIE POWOŁYWANIA OBYWATELSKICH KOMISJI PODATKOWYCH

Z uwagi na zachodzące wątpliwości przy tworzeniu obywatelskich komisji podatkowych, Biuro Rad Narodowych wyjaśnia, że powiatowe (miejskie) rady narodowe, powołujące wymienione komisje, kierować się winny przepisami ustawy z dnia 2.6.1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 219) w związku z postanowieniami uchwały Rady Państwa z dnia 18.6.1947 r. o sposobie i trybie postępowania Obywatelskich Komisji Podatkowych (Monitor Polski Nr 87, poz. 597).

Z zestawienia treści art. 3 wspomnianej ustawy z brzmieniem § 1 cyt. uchwały należy przyjąć, że ilość powoływanych komisji powinna odpowiadać liczbie urzędów skarbowych (rewizyjnych), znajdujących się na terenie powiatu (miasta).

O ile więc miasto nie jest wydzielone z powiatowego związku samorządowego i rada miejska podle-

ga wtedy powiatowej radzie narodowej, a w mieście tym jest jeden urząd skarbowy (rewizyjny) na miasto i powiat, wówczas powiatowa rada narodowa powołuje jedną obywatelską komisję podatkową, dopuszczając też do jej składu reprezentację z terenu miasta.

Odnosnie powoływania obywatelskich komisji podatkowych przy urzędach rewizyjnych, obejmujących swą działalnością teren całego województwa łącznie z miastem wojewódzkim — komisję tę powołują miejskie rady narodowe w porozumieniu z wojewódzką radą narodową, jako sprawującą nadzór nad samorządem terytorialnym całego województwa, za wyjątkiem m. st. Warszawy i Łodzi, w których rady miejskie powołują te komisje samodzielnie.

Biuro Rad Narodowych zwraca się o dopilnowanie, by powyższe wytyczne jak najrychlej dotarły do właściwych rad terenowych, powiatowych i miejskich.

ZGŁASZANIE DEFICYTÓW PRZEZ ZWIĄZKI SAMORZĄDOWE

W związku z uchwałą Rady Ministrów z dnia 28 maja 1947 r. w sprawie stabilizacji cen, Ministerstwo Administracji Publicznej przypomina związkom samorządowym, by zgłaszały swoje deficyty, powstałe na skutek zakazu podwyżki cen przez przedsiębiorstwa samorządowe.

Z uwagi na to, że Ministerstwo Skarbu posiada do dyspozycji odpowiednie fundusze na pokrycie strat w przedsiębiorstwach samorządowych, związki samorządowe winny niezwłocznie wystąpić z wnioskami do Ministerstwa Administracji Publicznej. Do wniosku o dotacje ze Skarbu Państwa należy dołączyć plan finansowo-gospodarczy przedsiębiorstw samorządowych.

W planie podać szczegółowo dane, stwierdzające, że pomimo racjonalnej gospodarki przedsiębiorstwa powstaje deficyt na skutek zakazu podwyżki cen, uchwalonego przez Radę Ministrów.

Równocześnie Ministerstwo podkreśla, że dotacje na pokrycie deficytów w przedsiębiorstwach samorządo-

SKRÓCONY BILANS

POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO

w dniu 30 czerwca 1947 r.

STAN CZYNNY:

STAN BIERNY:

Nazwa rachunków	r-ki »stare«	r-ki »okupac.«	r-ki »polskie«	Nazwa rachunków	r-ki »stare«	r-ki »okupac.«	r-ki »polskie«
1. Kasa i sumy do dyspozycji	—	—	129 395.883,02	1. Kapitały własne	7.073.803,71	1.415.947,20	—
2. Bilety skarbowe	2.000.000,—	33.480.000,—	390.811.000,—	1. Fund. amortyz. nieruchomości	268.067,84	—	52.233,—
3. Papiery wartościowe	6.989.953,69	—	16 000.000,—	3. Wkłady	11.000.492,18	2.477.039,41	100,—
4. Pap. wart. ustaw. kapit. zapasow.	982.335,92	—	—	4. Wkłady specjalne (w tym lokala Skar. Państw. 170.000.000 r-ki polskie)	33.794 336,61	—	553.224.169,37
5. Udziały konsorcjalne	198.501,—	—	—	5. Rachunki bieżące	3.155.764,50	2.182.321,01	111.032.890,24
6. Banki krajowe	3.175.954,55	54.758.810,78	28.847.730,36	6. Różne natychm. pł. zobowiązania	1.549.334,72	55.178,—	19.764.003,98
7. Dyskonto	5.794 828,64	26.464.862,—	329.416.295,—	7. Banki krajowe	1.762.015,76	132.397.190,24	914.228.885,97
8. Protesty	449.931,68	228.500,—	—	8. Redyskonto weksli	3.420.934,55	16.300.000,—	—
9. Kredyty w r-kach bieżących	491 738,—	9.044.133,05	37.257.745,—	9. Zastaw walorów	5.711.969,—	21.001.000,—	—
10. Pożyczki terminowe	42.143.634,63	7.653.506,93	716.124.155,22	10. Otwarty kredyt w N. B. P.	—	—	—
11. Nieruchomości	2.360.793,64	—	—	11. Różne rachunki	1 370.421,68	24.107.185,15	243.230,—
12. Różne rachunki	855 948,11	69.136.932,50	31.260.195,83	12. Obligacje	27.557.864,—	—	64.321.555,86
13. Długoterm. pożyczki w obligacjach	27.557.864,—	—	—	13. R-ki działu kredytów długoterminowych	779.561,06	—	—
14. R-ki działu kredytów długoterminowych	1.527.903,50	—	—	14. Przejęcie aktywów r-ku starego	—	—	925.144,11
15. Przeniesienie aktywów do r-ku »polskiego«	925.144,11	1.037.834,36	—	15. Przejęcie aktywów r-ku okupacyjnego	—	—	1.037.834,36
16. Rachunki wynikowe	6.478.536,33	7.856.635,68	19.091.019,58	16. Zyski z lat ubiegłych	252.931,91	—	575.671,39
17. Strata za 1945 r.	—	—	874.049,36	17. Rachunki wynikowe	4.280.570,28	9.725.354,29	33.671.355,09
Suma bilansowa	101.933 067,80	209.661.215,30	1.699.078.073,37	Suma bilansowa:	101.933.067,80	209.661.215,30	1.699.078.073,37
1. Dłużnicy z tytułu gwaranc.	130.435,60	—	—	1. Zobow. z tyt. udzieln. gwaranc.	130.435,60	—	—
2. Inkaso	34.253,48	46 079,47	22.843.351,50	2. Różni za inkaso	34.253,48	46.079,47	22.843.351,50

wych udziela Ministerstwo a nie Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy, dokąd również zwracają się Zarządy Miejskie, przy czym nadmieniam się, że w sprawie dotacji skarbowych winny występować do Ministerstwa Administracji Publicznej w drodze służbowej Zarządy Miejskie, a nie przedsiębiorstwa samorządowe, jak to w wielu wypadkach już się zdarzyło.

OKÓLNIK Nr 213

w sprawie rozbudowy publicznych średnich szkół zawodowych

Ustawą z dnia 23 marca 1937 r. nałożony został na gminy obowiązek zakładania i prowadzenia doksztalających szkół zawodowych. Dekretem z dnia 3 lutego 1947 r. w sprawie zmiany tej ustawy (Dz. U.R.P. Nr 14 poz. 52) obowiązek organizowania sieci szkół zawodowych został rozszerzony. Zgodnie z tym dekretem do obowiązków gmin należy zakładanie nie tylko doksztalających szkół zawodowych, ale wszystkich szkół zawodowych.

Jednocześnie dekret dla ułatwienia związkom samorządowym wykonania nałożonego obowiązku postanowił, że całość wydatków na wynagrodzenie personelu kierowniczego i nauczycielskiego w tych szkołach ponosić będzie Skarb Państwa.

Biuro Rad Narodowych, przypominając o powyższym obowiązku samorządu oraz mając na względzie rolę, jaką szkoły zawodowe typu średniego i niższego odgrywać mogą w dziedzinie podniesienia kultury i dobrobytu szerokich mas młodzieży pracującej, zwraca się do rad narodowych o wzmożenie wysiłków niezbędnych dla rozbudowy i zakładania szkół zawodowych typu średniego, niższego i doksztalającego.

Biuro Rad Narodowych nadmieniam, że poszczególne związki samorządowe, mając w dyspozycji lokale odpowiednie do założenia niższej lub średniej szkoły zawodowej (gimnazjum zawodowego), o przyznanie etatów nauczycielskich niezbędnych do prowadzenia tej szkoły, zwracać się winny do właściwych kuratoriów szkolnych za pośrednictwem komisji oświatowych przy odnośnych radach narodowych.

OKÓLNIK Nr 205

Zwalnianie pracowników dla uczestniczenia w pracach rad narodowych.

W związku z zapytaniami, czy pracodawcy przysługuje możliwość odmówienia pracownikowi prawa częstego opuszczania pracy dla wykonywania czynności związanych ze sprawowaniem funkcji członka rady narodowej, ewentualnie wypowiedzenia z tego tytułu umowy o pracę, Biuro Rad Narodowych wyjaśnia co następuje:

Zagadnienie opuszczania przez pracownika pracy dla wykonywania czynności związanych z pełnieniem funkcji członka rady narodowej winno znaleźć rozwiązanie w regulaminie pracy zakładu, który ustalony jest przy współudziale rady zakładowej (art. 3 dekr. z dnia 6.II.1945 r. (Dz. U. R. P. poz. 32).

W przypadku go nie rozwiązuje się zgodnie z następującymi przepisami:

Opuszczenie przez robotnika pracy związane z funkcjami członka rady narodowej nie może być traktowane zgodnie z art. 18 rozp. Prez. R. P. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. 1928 poz. 30) jako podstawa do zwolnienia z pracy. Niemniej pracownik opuszczający często pracę staje się nieużyteczny dla przedsiębiorstwa i jako taki może być zwolniony z pracy z zastrzeżeniem przysługujących mu praw (np. odprawa).

Zasada, że udział w pracy społecznej nie może przyczyniać się do dezorganizacji normalnego biegu pracy przedsiębiorstw lub zakładów da się wysnuć z postanowień ustawy o radach zakładowych, która postanawia art. 24, że posiedzenia rady zakładowej odbywają się z reguły poza godzinami pracy, w wypadkach wyjątkowych, gdy rada zbiera się w czasie pracy, należy wówczas uprzedzić o tym pracodawcę.

Z powyższych przepisów ustawowych dadzą się wysnuć następujące zasady, na podstawie których może być udzielona odpowiedź na postawione na wstępie pytania.

1. obowiązki społeczne pracownika nie mogą przeszkadzać pracy zawodowej i nie mogą być przyczyną dezorganizacji pracy przedsiębiorstwa,
2. praca społeczna winna być wykonywana poza godzinami zajęć zawodowych,
3. wyjątkowe wypadki odrywania się pracownika od zajęć zawodowych winny być uzgodnione z kierownikiem zakładu (przedsiębiorstwa).
4. udział w pracy społecznej nie może być podstawą do pozbawienia pracownika pracy,
5. spory wynikłe z tego tytułu winny być załatwiane w drodze porozumienia miejscowej rady zakładowej z dyrekcją przedsiębiorstwa.

Ze względu na wagę poruszanej sprawy, Biuro Rad Narodowych zwraca się do Prezydium Wojewódzkich Rad Narodowych, by spopularyzowały wszechstronnie treść niniejszego okólnika wśród członków rad ze wskazaniem na istotę zaszczytnej społecznej funkcji członka rady.

UZASADNIENIE WNIOSKÓW O ROZWIĄZANIE RAD

Zdarzają się wypadki, że prezydium wojewódzkich rad narodowych zwracają się do Rady Państwa na mocy art. 6 w związku z art. 4 ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. Ust. Nr. 3 poz. 26 z 1946 r.) z wnioskami o rozwiązanie rad, bez podania pełnej charakterystyki działalności rady.

Powoduje to konieczność delegowania przez Biuro Rad Narodowych inspektora dla uzupełnienia danych, względnie ustalenia ich w drodze korespondencji.

Celem uniknięcia zbędnej pracy i szybszego przedstawienia Radzie Państwa wniosków do rozpatrzenia, Biuro Rad Narodowych zleca prezidiom wojewódzkich rad narodowych, by na przyszłość wnioski o rozwiązanie rady narodowej zawierały pełną ocenę działalności rady, uzasadniającą wniosek o jej rozwiązanie.

Adres Redakcji: Warszawa, Podchorążych 99, tel. 88-173.

Redaktor naczelny H. Kurkowska, przyjmuje interesantów codziennie od 13 — 15.

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 93 zł.

Konto PKO I — 707

Redakcja rękopisów nie zwraca.

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“, Warszawa, Srebrna 12.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“ B-40238 Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd. „Czytelnik“ Marszałkowska 3/5.